

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

Василь Сухомлинський[1]. З ним не можна не погодитися, адже як можна вирости, жити, працювати в країні, яку не любиш і за яку не готовий віддати власне життя. Для того щоб національно-патріотичне виховання було добре утворено у свідомості дітей, в ньому мають брати участь батьки, педагоги, заклади культури.

Патріотичне виховання присутнє на уроках української мови. Тут потрібно звертати особливу увагу на милозвучність та багатство української мови, зароджувати у дітей любов до України, мотивувати їх на вивчення рідної мови та пояснювати роль української мови як державної. Як казав наш Кобзар, відомий український письменник Тарас Шевченко: «Свою Україну любіть. Любіть її... Во время люте. В останню тяжкую минуту. За неї Господа моліть» [2].

Важливо виховувати це покоління так, щоб не потрібно було оглядатися за тими, хто б пішов захищати свій рідний край, щоб всі горою стояли за Україну, її мир та спокій, щоб українців було далеко чути за нашу багату мову.

Література

1. Патріотичне виховання, вислів В. О. Сухомлинського. URL : <https://svitlychok.wixsite.com/svetlychok/patvuh>
2. В. Сосюра «Любіть Україну» слайд 15 – вислів Т. Г. Шевченка. URL: <https://naurok.com.ua/v-sosyura-lyubit-ukra-nu-2095.html>
3. Національно-патріотичне виховання. Управління освіти, культури, молоді і спорту Чопської міської ради. URL:<https://chop-osvita.gov.ua/nacionalnopatriotichne-vihovannya-11-50-25-28-02-2019/>
4. Національно-патріотичне виховання молодших школярів. URL : <https://naurok.com.ua/nacionalno-patriotichne-vihovannya-molodshih-shkolyariv-57372.htm>

УДК 373.2:37.015.3:159.954-047.44(043.2)

СОФІЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М.
Мукачівський державний університет

АНАЛІЗ МОДЕЛІ ОНОВЛЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗДО

Одним з пріоритетних завдань управління закладу освіти є проектування, моделювання та створення середовища, яке відповідає вимогам сучасних змін в освіті, що зумовлені підвищенням якості надання освітніх послуг. Стратегічним керівником створення розвивального середовища є директор закладу освіти у співпраці з учасниками освітнього процесу.

Визначальним фактором створення предметного, природного та соціального середовища є дитина, яка потребує максимальних можливостей для ефективного розвитку та саморозвитку. Саме у процесі організації навчання, виховання та розвитку дитини формується ефективна модель розвивального середовища закладу дошкільної освіти.

Поняття «середовищного» підходу в організації освітнього процесу активно висвітлюється у працях педагогів, психологів та методистів з ХХ століття. Організації середовища надається важлива роль у педагогічній теорії прагматизму Дж. Дьюї, теорії вільного виховання М. Монтесорі,

Вальдорфській педагогіці Р. Штайнера, середовищі виховання за Я. Корчаком та ін.).

У сучасній українській мові «середовище» тлумачиться як «1) речовина, тіла, що заповнюють який-небудь простір і мають певні властивості; сфера; 2) сукупність природних умов, у яких відбувається життєдіяльність якого-небудь організму; 3) соціально-побутові умови життя людини; оточення. Сукупність людей, зв'язаних спільністю життєвих умов, занять, інтересів і т. ін.» [1, с. 1116].

Ідею впливу середовища на особистість відстоював у праці «Материнська школа» чеський педагог Ян Амос Коменський. Педагог вважав, що розвиток усіх здібностей дитини варто розпочинати від самого народження, але для цього потрібна відповідна система виховання і сприятливе середовище. Я.А. Коменський порівнював дітей з рослинами, зазначаючи, що «...молоді деревця легше примусити рости так або інакше, ніж доросле дерево, показуючи дітям добрий приклад» [2].

Англійський філософ, психолог, педагог Джон Локк вважав, що талант вихователів й соціальне середовище, в якому перебуває вихованець, мають вирішальне значення для його особистісного становлення. Наукові погляди Д. Локка щодо впливу освітнього середовища на розвиток дитини висвітлені в філософській заснованій на принципах емпіризму [3, с. 614].

Для створення моделі, яка стане засобом оптимального розвитку дитини, необхідно враховувати загальноприйняті основоположні принципи. Врахування віку дітей забезпечить врахування специфічних особливостей та інтересу малят до різних видів діяльності.

Середовище має бути «живим» - мотивувати, активізувати дітей, сприяти збереженню їхнього здоров'я та гармонійному розвитку. Для цього сучасний педагог має вміти: проєктувати, створювати та систематично перетворювати середовище; визначати свою роль у певному осередку середовища та відповідно до потреб конкретної дитини; доцільно добирати й застосовувати освітні технології навчання та взаємодії залежно від потреб дітей [4].

Важливо забезпечити розвивальну спрямованість осередків, які облаштовані таким чином, щоб забезпечити актуальність «собуттєвого» заняття дитини. При цьому враховується особистісний та творчий розвиток дитини. Поєднання соціальної, ігрової, трудової, художньо-мовленнєвої, творчої та інших видів діяльності забезпечуватиме якісне навчання дитини [5].

Не менш важливим є принцип функціональності, що дозволяє підлаштовувати елементи розвивального середовища до освітніх цілей та програм.

Необхідно забезпечити зв'язок компонентів середовища з реальним життям, а також співтворчості та спілкуванню малят між собою та дорослими. При цьому необхідно враховувати й мобільність середовища, максимальну можливість зміни та удосконалення предметів, іграшок, атрибутів, адже періодичні зміни та оновлення середовища мотивують до навчання, пізнання нового, прагнення до пошуку.

Компоненти середовища мають забезпечувати активний розвиток та вільний час дитини, а також відчуття благополуччя дорослого та дитини та позитивні емоції. Не менш важливим є принцип естетичності, що передбачає поєднання традиційних та нестандартних елементів обладнання, врахування вимог до правильного оформлення.

І, безперечно, облаштовувати розвивальне середовище слід безпечно, враховуючи санітарно-гігієнічні, техніко-ергономічні норми безпеки щодо будівель, осередків, ділянок та начальних засобів.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с
2. Коменський Я. А. Вибрані педагогічні твори: В 2 т. К.: Вища школа, 1982. С. 161.
3. Локк Дж. Сочинения в трёх томах: Т. 3. К.: П., 1988. 668 с. (Филос. наследие. Т.103). С. 614.
4. Наталія Малишева. Як створити освітнє середовище, яке мотивує, активізує, зберігає та розвиває. *Практика управління дошкільним закладом*. №1, 2021 р. URL : <https://ezavdnz.mcfrr.ua/867225> (дата звернення 20. 04. 2022).
5. Як створити інноваційне розвивальне предметне середовище. *Педрада: портал освітян України*. 31 січня 2022 р. URL : <https://www.pedrada.com.ua/article/2842-yak-stvoriti-nnovatsyne-rozvivvalne-predmetne-seredovishche> (дата звернення 21. 04. 2022).

УДК 37.091.113:001.895:005.336.2(043.2)

СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М.
Мукачівський державний університет

КОМПОНЕНТИ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Інтеграція України до європейського освітнього простору активно актуалізується, що вимагає модернізації та приведення у відповідність до європейських освітніх стандартів вітчизняної освіти. Освітня реформа передбачає конкретизацію та оптимізацію як змісту та форм надання освітніх послуг, так удосконалення самого процесу організації та керівництва освіти. Це у свою чергу зумовлює нові вимоги до особистості й діяльності керівників освітніх закладів, які отримують нові повноваження (компетенції) й водночас оволодівають відповідними їм компетентностями.

Інноваційна компетентність є компонентом інноваційної культури керівника, про важливість розвитку якої свідчить, зокрема, той факт, що Комісією Євросоюзу підготовлений «План першочергових заходів щодо інновацій у Європі». У цьому документі розкриваються й основні підходи щодо формування інноваційної культури [1].

Що стосується розгляду цього питання в законодавчому полі України, то у Законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні від 08 вересня 2011 року № 3715-VI {зі змінами, внесеними згідно із Законом № 5460-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, №2-3, ст.41}» інноваційну культуру визначено як складову інноваційного потенціалу, що характеризує рівень освітньої, загальнокультурної і соціальнопсихологічної підготовки особистості

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>